

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

NAČRT ZA
OKREVANJE
IN ODPORNOST

Financira
Evropska unija
NextGenerationEU

CPI
CENTER RS ZA
POKLICNO
IZOBRAŽEVANJE

MODERNIZACIJA
POKLICNEGA
IZOBRAŽEVANJA

Študija izvedljivosti uvajanja vajeništva v SSI, VSI in IO

Odziv socialnih partnerjev in pristojnih ministrstev

Poročilo, pripravljeno v okviru projekta »Modernizacija srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja vključno z vajeništvom, prenova višješolskih študijskih programov ter vzpostavitev digitalno podprtih učnih mest 2022–2026«

November 2025

»Financira Evropska unija – NextGenerationEU«

Študija izvedljivosti uvajanja vajeništva v SSI, VSI in IO: Odziv socialnih partnerjev in pristojnih ministrstev

Avtorica:

dr. Klara Skubic Ermenc (UL, FF)

Pri pripravi poročila sta sodelovala:

mag. Tina Klarič (CPI), Darko Mali (CPI)

Urednica:

mag. Tina Klarič

Jezikovni pregled: Amidas d.o.o.

Center RS za poklicno izobraževanje

Ljubljana, november 2025

Projekt sofinancirata Republika Slovenija, Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Evropska unija – NextGenerationEU. Projekt se izvaja skladno z načrtom v okviru razvojnega področja »Pametna, trajnostna in vključujoča rast«, komponenta Krepitev kompetenc, zlasti digitalnih in tistih, ki jih zahtevajo novi poklici in zeleni prehod (C3 K5), ukrepi: reforma C. Modernizacija srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja vključno z vajeništvom, prenova višješolskih študijskih programov ter vzpostavitev digitalno podprtih učnih mest in investicija G. Krepitev sodelovanja med izobraževalnim sistemom in trgom dela: projekt Modernizacija srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja vključno z vajeništvom, prenova višješolskih študijskih programov ter vzpostavitev digitalno podprtih učnih mest.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 258533123

ISBN 978-961-7139-79-2 (PDF)

Kazalo

1	Uvod.....	5
2	Metodologija.....	5
2.1	Osnovna raziskovalna metoda	5
2.2	Zbiranje in obdelava podatkov.....	5
3	Rezultati fokusne skupine	8
3.1	Vajeništvo in socialno partnerstvo kot nacionalna skrb	8
3.2	Interesi gospodarstva in širše družbe kot izhodišče nadaljnjega razvoja vajeništva	10
3.3	Zagotavljanje pogojev za kakovostno izvedbo vajeništva.....	12
4	Zaključek in naloge sogovornikov	13
5	Viri in literatura	15

Kazalo razpredelnic

<i>Razpredelnica 1: Raziskovalna področja in raziskovalna vprašanja.....</i>	<i>7</i>
<i>Razpredelnica 2: Vajeništvo in socialno partnerstvo kot nacionalna skrb.....</i>	<i>8</i>
<i>Razpredelnica 3: Interesi gospodarstva in širše družbe kot izhodišče nadaljnjega razvoja vajeništva .....</i>	<i>10</i>
<i>Razpredelnica 4: Zagotavljanje pogojev za kakovostno izvedbo vajeništva .....</i>	<i>12</i>

Seznam kratic

CPI – Center RS za poklicno izobraževanje

GZS – Gospodarska zbornica Slovenije

IO – izobraževanje odraslih

MGTŠ – Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport

MVI – Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

OZS – Obrtna zbornica Slovenije

PSI – poklicno in strokovno izobraževanje

PUD – praktično usposabljanje z delom

SKEI – Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije

SPI – srednje poklicno izobraževanje

SSI – srednje strokovno izobraževanje

SSPSI – Strokovni svet RS za poklicno in strokovno izobraževanje

VSI – višješolsko strokovno izobraževanje

1 Uvod

Pričujoče besedilo je zadnje poročilo, pripravljeno v okviru Študije izvedljivosti uvajanja vajeništva v srednje strokovno izobraževanje (v nadaljevanju: SSI), višješolsko strokovno izobraževanja (v nadaljevanju: VSI) ter na področje izobraževanja odraslih (v nadaljevanju: IO).

V poročilu predstavljamo rezultate fokusne skupine, ki je bila 19. decembra 2024 izvedena s predstavniki resornih ministrstev in socialnimi partnerji ter je sledila dvema namenoma:

- a) pridobiti odziv socialnih partnerjev in ključnih ministrstev na rezultate Študije izvedljivosti uvajanja vajeništva v srednje strokovno izobraževanje in višješolsko strokovno izobraževanje ter na področje izobraževanja odraslih (Ermenc, Klarič, 2024),
- b) pridobiti mnenja o vprašanju, katere odgovornosti lahko predstavniki pristojnih ministrstev in socialnih partnerjev sprejmejo za nadaljnje korake na področju razvoja vajeništva in njegovega morebitnega širjenja.

2 Metodologija

2.1 Osnovna raziskovalna metoda

Opravili smo kvalitativno raziskavo z uporabo deskriptivne raziskovalne metode (Štemberger, 2020). Uporabili smo raziskovalno tehniko skupinskega intervjuja oziroma fokusne skupine (v nadaljevanju: fokusna skupina), katere namen je pridobiti različne poglede na izbrane probleme in jih primerjati (Klemenčič, Hlebec, 2007).

2.2 Zbiranje in obdelava podatkov

K sodelovanju smo povabili predstavnike Ministrstva za vzgojo iz izobraževanje, in sicer Sektorja za srednje šole, Sektorja za izobraževanje odraslih in Sektorja za višje strokovne šole, predstavnika Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake

možnosti (v nadaljevanju: MDDSZ), predstavnika Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport (v nadaljevanju: MGTŠ), predstavnika Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije (v nadaljevanju: OZS), predstavnika Gospodarske zbornice Slovenije (v nadaljevanju: GZS) in predstavnika Sindikat kovinske in elektro industrije Slovenije (v nadaljevanju: SKEI). Zaradi namena fokusne skupine smo poskušali pridobiti sogovornike z odločevalskimi pristojnostmi.

V fokusni skupini je sodelovalo sedem sogovornikov: trije z MVI (po en sogovornik iz Sektorja za srednje šole, Sektorja za izobraževanje odraslih in Sektorja za višje strokovne šole), dva iz OZS ter po en sogovornik iz GZS in SKEI. Zaradi zagotavljanja anonimnosti za vse v poročilu uporabljamo moški slovnični spol.

Pogovor sta moderirala dva moderatorja (predstavniki CPI in avtorica poročila), ki sta nagovorila udeležence ter jim predstavila ključne rezultate študije izvedljivosti in namen fokusne skupine. Sintezno poročilo v okviru Študije izvedljivosti vajeništva v SSI, VSI in IO (Ermenc, Klarič, 2024) so sodelujoči prejeli tudi vnaprej in bili pozvani, da pripravijo odzive. Uvodoma smo udeležencem predstavili temeljne ugotovitve študije, temu pa je sledila razprava po vnaprej pripravljenih tematskih sklopih, ki sta jo moderatorja sproti povezovala in dopolnjevala.

Razprava je bila izvedena 19. decembra 2024 in je trajala 150 minut. S soglasjem udeležencev se je snemala. Prepis razprave je glavno raziskovalno gradivo, ki je bilo analizirano po principu kvalitativne analize: (1) urejanje gradiva v kodirne tabele; (2) začetno kodiranje; (3) fokusirano kodiranje in oblikovanje kategorij; (4) oblikovanje zaključkov (Charmaz, 2014).

2.3 Tematski sklopi za razpravo

Tematski sklopi za razpravo so torej izhajali neposredno iz rezultatov študije izvedljivosti vajeništva v SSI, VSI in IO, kot so zapisani v sinteznem poročilu (Ermenc, Klarič, 2024), in so bili namenjeni preverjanju odnosa sogovornikov do njih.

Razpredelnica 1: Raziskovalna področja in raziskovalna vprašanja

Tematski sklop	Točke za razpravo
1. Vajeništvo in socialno partnerstvo kot nacionalna skrb	• Zaveza za vajeništvo • Oblikovanje Komisije za izvajanje vajeništva • Financiranje vajeništva: ○ Sprememba 49. člena Zakona o vajeništvu ○ Priprava modela delitve stroškov za vajeništvo med zainteresirane strani: gospodarstvo in država ○ Preučitev potrebnih finančnih virov za spodbujanje vključevanja odraslih v vajeništvo ○ Razmislek o vzpostavitvi skupne službe za svetovanje in podporo podjetjem ter verifikacijo učnih mest
2. Interesi gospodarstva in širše družbe kot izhodišče nadaljnjega razvoja vajeništva	• Zadostno število primernih učnih mest naj postane pogoj za izvajanje vajeništva • Nadgradnja verifikacije učnih mest • Spodbujanje podjetij za članstvo v zbornicah • Priprava sistema napovedovanja potreb po kompetencah in povezava z razvojem mreže vajeniških šol • Ureditev statusa odraslega v vajeništvu oz. zaposlenega v PSI • Vključevanja vajeništva v kolektivne pogodbe in druge oblike spodbujanja delodajalcev za izobraževanje zaposlenih
3. Zagotavljanje pogojev za kakovostno izvedbo vajeništva	• Trialni model izvedbe vajeništva: šole, podjetja in medpodjetniški izobraževalni centri • Rahljanje nacionalno določenega deleža PUD v podjetjih (npr. razpon od 40 do 50 %) • Razvijanje kakovostnih in prožnih oblik usposabljanja za mentorje in promocija mentorstva

3 Rezultati fokusne skupine

V nadaljevanju predstavljamo rezultate razprave, ki smo jih razdelili v tri podpoglavja glede na omenjene tematske sklope.

3.1 Vajeništvo in socialno partnerstvo kot nacionalna skrb

Sogovornike smo najprej vprašali, kako gledajo na poziv k opredelitvi vajeništva kot nacionalne skrbi in kako na predloge, ki naj bi to nacionalno skrb odražali.

Razpredelnica 2: Vajeništvo in socialno partnerstvo kot nacionalna skrb

Sogovorniki	Kode	Kategorije
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	Podpora zavezi	Zaveza za vajeništvo
1, 2	Prevzemanje odgovornosti	
5	Okrepitev sodelovanja pri promociji vajeništva	
1	Obuditev delovanja Komisije za izvajanje vajeništva	Komisija za izvajanje vajeništva
1	Izvedba diskusije na ravni Stokovnega sveta RS za poklicno in strokovno izobraževanje	
2	Vajeništvo je kot dražja oblika izobraževanja dodaten izziv za odrasle	Financiranje vajeništva
2	Financiranje izobraževanja za odrasle ni sistemsko urejeno Pričakovana sprememba z novim nacionalnim programom	
6	Uvedba sklada za vajeništvo	

Vsi sogovorniki so se strinjali, da **v državi potrebujemo skupno zavezo za vajeništvo**. Sogovornik 1 (MVI) je povedal, da podpira zavezo in se zavzema, da se akterji dogovorijo, kako si bodo razdelili odgovornosti in poskrbeli, da se bo vajeništvo razvijalo še naprej. Prevzemanje odgovornosti vseh akterjev ocenjuje kot pomembno. Sogovornik 5 (OZS) je pojasnil, da pred sprejetjem Zakona o vajeništvu (2017) zaradi medsebojnih razlik ključnim akterjem zaveze ni uspelo sprejeti, čeprav bi bila potrebna, saj bi vse deležnike zares povezala. Sogovornik 6 (OZS) se je strinjal in opozoril, da

je še posebej pomembno k večjemu sodelovanju pritegniti resor za delo, ki se v svojih stališčih in delovanju precej razlikuje od drugih akterjev.

Pri skupnih dejavnostih je sogovornik 5 (OZS) posebej navedel pomen sodelovanja na področju promocije, ki jo zdaj ločeno izvajajo različni akterji, čeprav gre za skupno stvar.

Sogovornik 6 (OZS) se je pozitivno odzval na ugotovitev študije, da podjetja, včlanjena v eno od zbornic, v večji meri sprejemajo dijake in študente na praktično izobraževanje kot podjetja, ki niso včlanjena v zbornico.

Komisija za izvajanje vajeništva v času evalviranja vajeništva ni bila aktivna, kar je bilo v preteklih evalvacijah (npr. Klarič, 2021; Ermec Skubic, 2023) ocenjeno kot slabost. Sogovornik 1 (MVI) je zdaj pojasnil, da je **komisija septembra 2024 začela delovati**. V njej so predstavniki vseh ključnih akterjev. Dogovorili so se, da se bodo vsako leto izmenjevali pri njenem vodenju; trenutno jo vodi Mojca Šmelcer, predstavnica šol. Ministrstvo za delo pa je vodenje odklonilo, kar med preostalimi člani ni bilo dobro sprejeto.

Nevralgična točka vajeništva je tudi financiranje, zlasti z vidika odraslih. Sogovornik 2 (MVI) je opisal težavo: vajeniška oblika izobraževanja je dražja oblika izobraževanja, kar je za odrasle dodatna ovira. Tudi sredstva, ki jih država namenja za šolnine niso sistemska (*»So, ko so, in jih je, kolikor jih je.«*). Odrasli, ki se vključijo v formalno izobraževanje, ne morejo z gotovostjo računati na povrnitev šolnin, čeprav možnost formalno obstaja.

Glede financiranja vajeništva oziroma delitve bremen je bila spet omenjena ideja **vzpostavitve sklada**, v katerega bi določena sredstva prispevali tisti, ki dijakov oziroma študentov ne bi sprejemali kot vajence, tisti, ki bi vajence sprejemali, pa bi sredstva prejeli. Ideja je bila prvič oblikovana na fokusni skupini s predstavniki ministrstev in socialnih partnerjev v okviru Evalvacije obstoječega sistema vajeništva (Ermenc, 2023). Zdaj so jo sogovorniki znova podprli, vendar so opozorili, da bi delodajalci morda s tem imeli težave, saj po njihovem mnenju za izobraževanje že prispevajo s plačevanjem davkov.

3.2 Interesi gospodarstva in širše družbe kot izhodišče nadaljnjega razvoja vajeništva

V prvem tematskem sklopu so sogovorniki obravnavali zlasti odgovornost države in v njenem imenu pristojnih resorjev, drugi sklop razprave pa se je nanašal na odgovornosti gospodarstva v sodelovanju s socialnimi partnerji in državo. V razpravi je bilo največ pozornosti namenjene odraslim v izobraževanju in vajeništvu ter iskanju rešitev za večjo angažiranost podjetij in sindikatov.

Razpredelnica 3: Interesi gospodarstva in širše družbe kot izhodišče nadaljnjega razvoja vajeništva

Sogovorniki	Kode	Kategorije
2	Problematika statusa za zaposlene odrasle	Status odraslega v vajeništvu
3	Sindikat ne prispeva k rešitvam	
2	Problematika izvajanja PUD za odrasle	Spodbujanje delodajalcev za izobraževanje zaposlenih
2	Rešitve v smeri dograjevanja sistema neformalno pridobljenega znanja	
3	Usmeriti se moramo tudi na podizobražene zaposlene	
3	Delitev bremen za izobraževanje med gospodarstvom in državo	
4	Interes gospodarstva za več praktičnega usposabljanja, ne nujno vajeništvo v srednje strokovne šole	Predlog razvoja individualnih pogodb v srednjem strokovnem izobraževanju
3	Nekatere kolektivne pogodbe pokrivajo tudi vajeništvo, problem so (ne)plačane ure usposabljanja znotraj delovnega časa	Vajeništvo v kolektivnih pogodbah
3	Spodbujanje dobrih praks izobraževanja zaposlenih v podjetjih	

Kot poseben izziv so sogovorniki navedli izobraževanje zaposlenih. Sogovornik 2 (MVI) je povedal, da so največji izziv tisti odrasli, ki nimajo statusa brezposelne osebe ali so že zaposleni in bi z vajeniško obliko prišli do kvalifikacije/prekvalifikacije. Za zaposlene, je dodal sogovornik, je lahko problem že, če se izobražujejo za lasten interes in jih na izobraževanja ne napoti delodajalec. S tem se je strinjal predstavnik SKEI (sogovornik 3), ki je pojasnil, da se tudi sindikati premalo ukvarjajo s to tematiko. Priznal je, da v sindikatih premalo spodbujajo izobraževanje zaposlenih in da so tudi

med pogajanji predlogi na temo izobraževanja največkrat preslišani od vseh strani. Velik deficit glede znanja je pri zaposlenih, zlasti pri tistih z nižjimi stopnjami dosežene izobrazbe (*»Naše gospodarstvo, predvsem panoge, ki jih mi pokrivamo, prosperirajo, znotraj pa je velik bazen ljudi, s katerimi se nihče ne ukvarja.«*) Sogovornik je opozoril tudi, da zaposlene, ki se izobražujejo v lastnem interesu, na delovnem mestu pogosto čaka več ovir kot spodbud.

Predstavnik SKEI mogoče rešitve vidi v dveh smereh: na eni strani je **izhajanje iz dobrih praks v posameznih podjetjih** in na drugi **uvedba nacionalnih nagrad** za tovrstno uspešna podjetja. Po njegovem mnenju je vajeništvo, vsaj na področju elektroindustrije, kovinske industrije, industrije kovinskih materialov in livarn, ki jih pokriva SKEI (in sestavljajo 80 % gospodarstva), v kolektivnih pogodbah dobro opredeljeno (npr. plačila, povrnitev stroškov malice, prevozov). Zataknje se pri vprašanju plačevanja ur za izobraževanje oziroma usposabljanje znotraj delovnega časa. Tu obstaja konflikt. Po drugi strani pa obstajajo posamezne dobre prakse, s katerimi so v podjetjih dvignili raven izobrazbe z dobrim sodelovanjem vseh socialnih partnerjev. Sogovornik je poudaril, da je treba izhajati iz teh praks. Za podjetja, ki bi se bila pripravljena resneje lotiti izobraževanja, pa bi lahko uvedli spodbude in morda nacionalne nagrade.

Druga tematika, ki je bila načeta v okviru tega sklopa, pa je vprašanje širitve vajeništva na programe srednjega strokovnega izobraževanja. V sinteznem poročilu (Ermenc, Klarič, 2024) smo zapisali, da za zdaj pogoji za takšno širitev niso zagotovljeni, s čimer so se sogovorniki strinjali. Strinjali so se tudi sogovorniki iz GZS, ki so bili soavtorji predloga za širitev vajeništva na program strojni tehnik. Rezultati študije so namreč pokazali, da si podjetja sicer želijo, da bi dijaki, ki se izobražujejo na področju strojništva in mehatronike, imeli na voljo več časa za PUD, vendar nimajo kapacitet za prevzemanje večjega deleža odgovornosti, ki ga vajeništvo prinese. Zato so se sogovorniki strinjali s predlogom o uvedbi bolj individualiziranih oblik izvajanja te stopnje izobraževanja – na primer z **individualnimi učnimi pogodbami**. Pri OZS so dodali, da srednješolski strokovni izobraževalni programi niso pripravljeni za izvajanje vajeništva, da je v ozadju poklicna matura, priprava na poklicno maturo. Zato podpirajo idejo večje individualizacije.

3.3 Zagotavljanje pogojev za kakovostno izvedbo vajeništva

V zadnjem sklopu, ki se je nanašal na nekatere vidike kakovostne izvedbe vajeniške oblike izobraževanja, so se sogovorniki dotaknili raznolikih vidikov, odvisnih od področja njihovega delovanja.

Razpredelnica 4: Zagotavljanje pogojev za kakovostno izvedbo vajeništva

Sogovorniki	Kode	Kategorije
4	Fleksibilno zastavljeno vajeništvo za odrasle	Prilagojena zasnova izvajanja vajeništva za odrasle
4	Potreba po razvoju prilagoditev za migrante	
6	Stimulirati šole za vajeništvo	Stimulacija šol
6	Podpora OZS pri uvedbi trialnega modela	Trialni model in vajeniška pisarna
6	Spletna vajeniška pisarna	
7	Zbornici je treba kadrovsko okrepiti	Kadrovske okrepitve

Predstavniki GZS (sogovornik 4) se je strinjal s potrebo po fleksibilni zasnovi vajeništva za odrasle. Poudaril je pomen upoštevanja predhodno pridobljenega znanja in razvoj prilagoditev za vključevanje migrantov na trg dela.

Predstavniki OZS (sogovornik 6) je predlagal, da bi bilo mogoče zanimanje za vajeništvo povečati z dodatnim stimuliranjem šol, saj imamo v Sloveniji kar nekaj šol, ki so vzorčni primeri in so dokazale, da je kakovostno vajeništvo mogoče. Po sogovornikovem mnenju odločilno vlogo igrajo organizatorji PUD, zato je stimulacijo šol smiselno navezati nanje. Hkrati je izrazil podporo ideji **trialnega modela** vajeništva in podprl predlog za uvedbo **virtualne vajeniške pisarne**. Dodal je, da je to mogoče izvesti preprosto in hitro, in predlagal, da ta nastane v okviru spletišča **mojaizbira.si** (CPI), kjer bi lahko vsako leto zbornice objavile tudi prosta učna mesta in kontaktne podatke oseb, ki so pristojne za izvajanje vajeništva. OZS ima na spletišču celoten register učnih mest, na spletišču CPI pa se lahko doda kot povezava. Vse te informacije (tudi tiste za višje strokovno izobraževanje) je mogoče združiti na enem spletišču.

Predstavniki MVI (sogovornik 7) in predstavniki zbornic so se tudi strinjali, da bi kadrovsko okrepljene zbornice lahko bolje podprle kakovostno izvedbo vajeništva. Zmanjšanje kadrovskih kapacitet je posledica ukinitve obveznega članstva v zbornicah, zato sogovorniki rešitev na tej točki niso podali.

4 Zaključek in naloge sogovornikov

Sogovorniki so sintezno poročilo (Ermenc, Klarič, 2024) ocenili kot zelo ustrezno in niso podali kritik ali pripomb k rezultatom niti predlogov. Kot še posebej pomembne predloge so navedli:

- a) vzpostavitev vajeništva kot področja nacionalne skrbi ter v tem okviru sprejetje zaveze o vajeništvu, ki naj jo podpišejo vsa pristojna ministrstva in socialni partnerji;
- b) pozdravili so obuditev komisije za spremljanje vajeništva in pobudo za oblikovanje sklada za dodatno financiranje vajeništva;
- c) podprli so predlog o uvedbi individualnih učnih pogodb na ravni srednjega strokovnega izobraževanja (namesto vajeništva na tej stopnji izobraževanja) in preoblikovanje vajeništva v obliko trialnega modela, v kateri izobraževanje vajencev poteka na treh mestih učenja: v šoli, v podjetju in v medpodjetniškem izobraževalnem centru;
- d) ker številna podjetja še niso prepoznala pomena vseživljenjskega izobraževanja, so se strinjali s predlogom predstavnika sindikata, da se podjetja spodbujajo k izobraževanju zaposlenih z deljenjem uspešnih zgodb posameznih podjetij;
- e) podprli so tudi predlog uvedbe vajeniške pisarne, ki pa bi imela obliko virtualne pisarne.

Pomemben namen fokusne skupine je bilo sprejetje zavez sogovornikov oziroma ustanov, ki jih predstavljajo. **Ključno sporočilo vseh sogovornikov torej je, da moramo v Sloveniji na vladni ravni sprejeti zavezo o vajeništvu.** Ker nam to kljub prvotni nameri v času sprejemanja Zakona o vajeništvu (2017) ni uspelo, sogovorniki še vidijo nekaj ovir; ključna med njimi je do vajeništva **odklonilna drža Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti**. Po drugi strani pa je trenutno čas za to morda celo primernejši, saj imamo zdaj v državi več znanja, vsi akterji se bolje poznajo. Oceniti je tudi mogoče, da je stopnja medsebojnega zaupanja nekoliko višja, kot je bila ob uvajanju vajeništva (Cedefop, 2017; Klarič, 2021).

Sogovornika z MVI (Sektor za srednje šole in Sektor za IO) sta se zavezala, da bosta o problematiki obvestila kabinet ministrstva in **podala pobudo za reševanje**

problematiche na vladni ravni. MVI je kot skrbnik Zakona o vajeništvu (2017) odgovorno spodbuditi razpravo o tej temi, je poudaril sogovornik 1 in dodal, da je treba opraviti razpravo tudi v Strokovnem svetu RS za poklicno in strokovno izobraževanje. Drugi sogovornik z MVI (sogovornik 2) se je strinjal in dodal, da delovanje le na operativni ravni ni dovolj, potrebna je odločitev na ravni vlade, pri čemer so ključni sogovorniki resorji za delo, gospodarstvo in finance.

Predstavnik sindikata pa je **povabil zbornici k vzpostavitvi partnerstva**, v katerem lahko sindikati in zbornice skupaj pregledajo, kaj lahko storijo glede vajeništva, in na vlado tudi naslovijo pobudo. Predstavniki zbornic so se s pobudo strinjali.

5 Viri in literatura

Cedefop (2017). *Tematski pregled po državah: Pregled vajeništva: Slovenija*.

Cedefop.

Charmaz, K. (2014). *Constructing Grounded Theory: A Practical Guide Through Qualitative Analysis*. London: Sage Publications.

Ermenc, K. S., Klarič T. (ur.). (2024). *Študija izvedljivosti uvajanja vajeništva v srednje strokovno in višje strokovno izobraževanje ter na področje izobraževanja odraslih. Sintezno poročilo*. Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje.

Ermenc, K. S. (2023). Priloga 3: Delno poročilo o rezultatih fokusne skupine s socialnimi partnerji in predstavniki resornih ministrstev. Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje. <https://cpi.si/wp-content/uploads/2024/06/Priloga-3-Delno-porocilo-rezultati-fokusne-skupine.pdf>

Klarič, T. (ur.) (2021). *Kaj je pokazalo poskusno uvajanje vajeništva?: zaključno poročilo o poskusnem uvajanju vajeništva*. Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje. https://cpi.si/wp-content/uploads/2021/10/Zakljucno-Porocilo_Evalvacija_Izvajanje_Vajniskega_Izobrazevanja.pdf

Klemenčič, S., Hlebec, V. (2007). *Fokusne skupine kot metoda presojanja in razvijanja kakovosti izobraževanja*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

Štemberger, T. (2020). *Uvod v pedagoško raziskovanje*. Koper: Založba Univerze na Primorskem.

Zakon o vajeništvu (2017). Uradni list RS, št. 25/17 in 78/23 – ZZVZZ-T.

